

Chernigiv : PAT «PVK» Desna. 292. [in Ukrainian].

12. Pryimak S. H., Kuzomko L. M., Vlasenko S. O., Kochura D. A., Tkachenko, S. V. (2008). Somatychnе zdorovia liudyny yak systemne poniattia [Human somatic health as a systemic concept]. *Bulletin of the Taras Shevchenko Chernihiv State Pedagogical University. Pedagogical sciences. Physical education and sports*, 55. 2, 127–130. [in Ukrainian].

13. Utkyn V. L. (1989). *Byomekhanika fizycheskykh uprazhnenyi : uchebnoe posoby* [Biomechanics of exercise: textbook]. Moskva : Prosveshchenye. 206. [in Russian].

14. Bouchard C., Shephard R. J., Stephens T., McPherson B. (1994). *Physical Activity, Fitness and Health*. Champaign, Illinois : Human Kinetics, 3-28.

15. Disk F. (2007). *Sport training principles*. London : A & C Black Ltd, 387.

16. Morgan W. P. (1997). *Physical Activity and Mental Health*. Washington, DC, Taylor & Francis, 3-32.

17. Saltib B., Grimby G. (1968). Physiological analysis of middle-age and old former athletes. Comparison with still active athletes of the same ages. *Circulation*, 38, 1104-1108.

18. Wilmore J. H, Costill D. L. *Physiology of sport and exercise*. Champaign : Human Kinetics, 1994. 549.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3K(147).94

УДК 373.5.091.2:[796.5:908

Троценко Т.Ю.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту

Університету Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав

ORCID: 0000-0002-3391-3741

Троценко В.В.

кандидат педагогічних наук,

професор кафедри спортивних ігор

Університету Григорія Сковороди в Переяславі, м. Переяслав

ORCID: 0000-0003-1109-0534

ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ У СИСТЕМІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Мета роботи полягає у теоретичному та практичному обґрунтуванні організаційно-методичних основ туристсько-краєзнавчої роботи школярів, які забезпечать ефективне формування всебічно і гармонійно розвиненої творчої особистості. У статті, на основі систематизації та аналізу літературних даних розкриті організаційно-методичні основи туристсько-краєзнавчої роботи школярів, які є дієвим, ефективним та дуже потужним засобом виховання всебічно і гармонійно розвиненої творчої особистості школярів. Вивчення психолого-педагогічних основ туристсько-краєзнавчої роботи пов'язане, насамперед, із удосконаленням навчально-виховного процесу загальноосвітньої школи, систематизацією змісту, форм та основних завдань шкільної туристсько-краєзнавчої роботи. Результати сучасних наукових досліджень, свідчать, що накопичений значний як емпіричний, так і теоретико-методичний матеріал, який переконливо засвідчує, що використання різноманітних форм туристсько-краєзнавчої роботи забезпечує комплексний характер у навчанні, вихованні й оздоровленні учнівської молоді. Туристично-краєзнавча діяльність органічно увійшла в навчально-виховний процес сучасної школи. Вона виконує три основні функції: навчально-інформаційну, розвиваючу й виховну. Встановлено, що туристично-краєзнавча діяльність у школах є однією з найпопулярніших нині в учнівському середовищі, що підтверджується значною зацікавленістю цим напрямком учнівської молоді. Теоретичний аналіз дослідження дав можливість зробити висновок, що використання різноманітних форм туристсько-краєзнавчої роботи створює умови для творчого, інтелектуального та фізичного розвитку особистості, впровадженню якісно нових форм і методів організації шкільної життєдіяльності дітей та учнівської молоді, організації їх дозвілля та задоволення освітніх потреб шляхом участі у пошуково-дослідницькій та туристсько-краєзнавчій, художній, декоративно-прикладній та інших видах діяльності.

Ключові слова: туристсько-краєзнавча робота, навчально-виховний процес, зміст, форми, завдання, школярі.

Trotsenko T., Trotsenko V. Tourist and land knowable activity in the system of organization of the educational process of general secondary education institutions. The purpose of the work is to theoretically and practically substantiate the organizational and methodological foundations of tourist and local lore work of students, which will ensure the effective formation of a comprehensive and harmoniously developed creative personality. The article, based on the systematization and analysis of literature data reveals the organizational and methodological foundations of tourism and local lore work of schoolchildren, which are effective, efficient and very powerful means of educating a comprehensive and harmoniously

developed creative personality of schoolchildren. The study of psychological and pedagogical foundations of tourist and local lore work is primarily related to improving the educational process of secondary school, systematization of content, forms and main tasks of tourist and local lore work of schoolchildren. The results of modern scientific research show that a significant amount of empirical and theoretical and methodological material has been accumulated, which shows that the use of various forms of tourism and local lore provides a comprehensive nature in the education, upbringing and rehabilitation of schoolchildren. Tourist and local lore activities are an integral part of the educational process of modern school. It performs three main functions: educational and informational, developmental and educational. It is established that tourist and local lore activities in schools are one of the most popular today in the student environment, which is confirmed by the significant interest in this area of student youth. Theoretical analysis of the study allowed us to conclude that the use of various forms of tourism and local lore creates conditions for creative, intellectual and physical development of the individual, the introduction of qualitatively new forms and methods of school life of children and students, their leisure and educational needs through participation. in research and tourism and local lore, art, arts and crafts and other activities.

Key words: tourist and land knowable activity; educational process, content, forms, tasks, schoolchildren.

Постановка проблеми. В Україні склалася і успішно діє система дитячо-юнацького туризму і краєзнавства, яка є невід'ємною складовою загальної освіти. У процесі пізнання історії рідного краю, витоків національної культури, вивчення свого родоводу, історичних і культурних надбань предків у юних туристів виховується почуття дбайливого ставлення та поваги до історії краю, чуйності, доброти, формується фізично здорова і духовно розвинена особистість. Туристсько-краєзнавча робота в школі сприяє удосконаленню навчально-виховного процесу, наближає його до краєзнавчих принципів викладання предметів про навколишнє середовище, підвищує роль екологічного виховання, сприяє формуванню системного сприйняття учнями оточуючого світу.

Поштовх до поживлення туристсько-краєзнавчої роботи серед учнівської молоді дали прийняті в останні роки законодавчі, урядові та відомчі правові та нормативні документи, що регламентують дану сферу діяльності. Форми і методи пошуково-дослідницької роботи у шкільному туризмі настільки багатогранні, що дозволяють задовольнити інтереси школярів і активізувати їх пізнавальну діяльність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження свідчать, що в підлітковому віці спостерігається значне зниження рухової активності на фоні падіння зацікавлення до уроків фізичної культури в школі й негативного ставлення до занять фізичною культурою взагалі. Вивчення і аналіз психолого-педагогічної літератури й досвіду практичної діяльності закладів загальної середньої освіти засвідчив, що за останній період підвищився інтерес до проблеми виховання підростаючого покоління, поширилися напрями дослідження даної проблеми засобами туризму і краєзнавства. Зокрема це дослідження, які були проведені В.В. Лопатинською [1], С.П. Оришко [2], А.А. Самолюк [4], М.В. Соловей [5], Т.Ю. Троценко [6] та іншими.

З метою підвищення ефективності впливу фізичного виховання на розвиток організму школярів, оптимізацію їхньої рухової активності вчені шукають нові підходи до складання спортивно-оздоровчих програм; опрацьовують питання оптимізації дозування фізичних навантажень з урахуванням типологічних, психофізіологічних і соціальних особливостей учнів; визначають результативні форми організації діяльності школярів та методичні прийоми й засоби, які посилюють мотивацію учнів до уроків фізичної культури.

Теоретичний аналіз показав, що туристично-краєзнавча діяльність сьогодні розглядається як спосіб життя людини, засіб реалізації різних цінностей, проведення дозвілля й активного відпочинку, фізичного вдосконалення й зміцнення здоров'я. Проте досі немає науково обґрунтованої системи проектування й реалізації туристично-краєзнавчих заходів у школах.

Мета роботи полягає у теоретичному та практичному обґрунтуванні організаційно-методичних основ туристсько-краєзнавчої роботи школярів, які забезпечать ефективне формування всебічно і гармонійно розвиненої творчої особистості.

Виклад основного матеріалу. Серед різноманітних форм виховної діяльності педагогічного колективу школи, позашкільних установ, які сприяють формуванню загальнолюдських цінностей у підростаючого покоління, особливе місце належить туристично-краєзнавчій роботі. Вона передбачає не тільки фізичний розвиток дитини, а й пізнання рідного краю, вивчення його історії, звичаїв та обрядів, народних ремесел і традицій.

Туристсько-краєзнавствча робота в школі це одна з видів освітньо-виховної діяльності, якій властиві свій зміст, функції, етапи, методи і форми. Участь у суспільно-корисній роботі, виконання індивідуальних завдань туристсько-краєзнавчого змісту формує в школярів пізнавальний інтерес до краєзнавчих знань, а через них – і до історії. Значення туристсько-краєзнавчої роботи в школі не тільки в тому, що вона сприяє всебічному вивченню природно-економічних та соціально-історичних умов розвитку рідного краю, а й у тому, що дає вчителю можливість вивчити психолого-педагогічні особливості учнів, виявити їхні інтереси. Встановлено, що туристично-краєзнавча діяльність у школах є однією з найпопулярніших нині в учнівському середовищі. Це підтверджується значною зацікавленістю цим напрямком учнівської молоді.

Проведений теоретичний аналіз доводить, що головними завданнями, які повинні реалізуватися у загальноосвітніх навчальних закладах під час проведення туристсько-краєзнавчої роботи є: реалізація державної політики в галузі освіти засобами туризму, краєзнавства; надання методичної допомоги вчителям з питань упровадження форм і методів туристсько-краєзнавчої роботи з учнівською молоддю в практику навчально-виховної діяльності; створення умов для гармонійного розвитку особистості, задоволення потреб дітей та підлітків у загальній освіті, організації їх оздоровлення, дозвілля і відпочинку; виявлення, розвиток і підтримка юних талантів і обдарувань, стимулювання творчого самовдосконалення дітей та юнацтва, розвиток краєзнавчо-дослідницької діяльності учнів; формування у дітей та юнацтва національної самосвідомості, активної громадянської позиції, прагнення до здорового способу життя; задоволення потреб учнівської молоді у професійному самовизначенні відповідно до їх інтересів і здібностей; просвітницька діяльність.

Аналіз туристсько-краєзнавчої діяльності як важливої та соціально значимої складової рекреаційної діяльності дає право стверджувати, що дитячо-юнацький туризм в Україні є специфічною територіальною рекреаційною, соціальною географічною системою, яка складається із двох взаємопов'язаних підсистем: підсистеми «об'єкт туристсько-краєзнавчої діяльності», яка включає ресурсно-туристський потенціал території України, кадровий потенціал системи дитячо-юнацького туризму, матеріально-технічну базу, органи управління системою дитячо-юнацького туризму в Україні» та підсистеми «суб'єкт туристсько-краєзнавчої діяльності» – основної ланки системи – дітей та юнацтва, що вибрали туристсько-краєзнавчу діяльність для задоволення своїх специфічних потреб у вихованні, оздоровленні, пізнанні навколишнього світу, фізичному розвитку».

Туристсько-краєзнавча робота як специфічна система являє собою складне утворення. Як ціле вона постає перш за все у відносинах з оточуючим середовищем: політичним, економічним, соціальним та екологічним. Зовнішній світ активно впливає на туристсько-краєзнавчу діяльність, в одних випадках відкриваючи перед нею широкі можливості, в інших – загрожуючи новими небезпеками.

Виступаючи складовою туристської галузі країни, дитячо-юнацький туризм в Україні в першу чергу покликаний вирішувати важливі соціальні завдання, пов'язані з вихованням, оздоровленням та освітою підростаючого покоління, а саме: отримання нових знань; фізичне оздоровлення та профілактика захворювань; орієнтація підростаючого покоління на здоровий спосіб життя, формування активної життєвої позиції; розвиток моральних людських якостей та відносин; підготовка підлітків до служби у лавах армії, до навчання у вищих навчальних закладах військового типу; екологічне виховання, виховання свідомого ставлення до природи нашої країни.

Окрім вирішення комплексу різноманітних завдань, туристсько-краєзнавча робота насамперед сприяє фізичному розвитку кожного учня. Це підтверджує ціла низка досліджень, які довели, що туристичні (походи) впливають на фізичний розвиток школяра, а саме: під час занять туризмом залучаються всі основні групи м'язів кінцівок і тулуба; заняття туризмом позитивно впливають на серцево-судинну, нервову й дихальну системи; туризм сприяє загартуванню організму, підвищує його опір негативним зовнішнім впливам, різним захворюванням.

Варто констатувати, що аналіз проведених досліджень дають змогу простежити, як упродовж туристського походу підвищуються показники фізичної працездатності й психологічна стійкість особистості. І як висновок, слід акцентувати увагу на тому, що в туристському поході адаптація до фізичного й психічного навантаження проходить набагато легше, адже його учасник потрапляє в природні умови, а саме в таких умовах органи й системи організму людини взаємодіють особливо гармонійно. У процесі адаптації людина накопичує фізичні кондиції, мобілізує й розвиває внутрішні ресурси організму. Такі профілактичні й оздоровчі ефекти засобів туристичної діяльності пов'язані з впливом фізичних вправ на фізіологічний і психологічний стани організму, що перешкоджає появі й розвитку захворювань.

Учитель фізичної культури займає домінуючу позицію та відповідає за формування здорового способу життя підростаючого покоління. Окрім цього, під час занять фізичною культурою, участі в туристичних походах, змаганнях зі спортивного орієнтування та екскурсіях на фахівців фізичного виховання покладається місія сприяти розвитку в школярів таких фізичних якостей, як витривалість, м'язова сила, гнучкість, спритність, координація рухів, швидкісні здібності. Саме оздоровчо-спортивний (активний) туризм як засіб фізичного виховання приховує в собі великі можливості щодо розвитку особистісного потенціалу школяра.

Туристично-краєзнавча діяльність органічно увійшла в навчально-виховний процес сучасної школи. Вона виконує три основні функції: навчально-інформаційну, розвиваючу, й виховну. Їх ефективність зумовлена такими чинниками:

По-перше, туристсько-краєзнавча діяльність реалізує навчально-інформаційну функцію, адже учні знайомляться в процесі походів, подорожей, екскурсій зі специфічними особливостями історії та культури регіону. В цьому значенні безпосередньо знайдений ними краєзнавчий матеріал

розширює й поглиблює їхні знання з навчальних дисциплін, наповнює їх новими фактами, подіями, явищами місцевого життя, які ілюструють вивчені наукові положення, докази й порівняння.

По-друге, туристсько-краєзнавча діяльність реалізує розвиваючу функцію, оскільки оволодіння краєзнавчим матеріалом сприяє формуванню в учнів творчого діалектичного мислення. Цей процес спрямований на оволодіння новими знаннями шляхом безпосереднього чуттєво-раціонального пізнання конкретних об'єктів навколишнього світу, а отже й на розвиток спостережливості, уміння аналізувати, порівнювати, узагальнювати.

По-третє, туристсько-краєзнавча діяльність реалізує виховну функцію, оскільки є засобом патріотичного виховання учнів, тому що знайомить їх зі справами земляків, з героїко-патріотичним та історико-культурним надбанням українського народу, формує почуття гордості за свій край, відчуття національної приналежності, викликає в них бажання наслідувати кращі народні традиції. Туристсько-краєзнавча діяльність є ефективним засобом екологічного виховання школярів, адже вона передбачає спілкування з природою й формує бережливе ставлення до неї. Туристсько-краєзнавча діяльність є незмінним засобом трудового виховання учнів, тому що сприяє залученню їх до суспільно-корисної праці, розвитку громадської активності та професійної орієнтації. Туристсько-краєзнавча діяльність є важливим засобом фізичного виховання школярів, адже в процесі туристських походів, організації роботи щодо збереження й збагачення довкілля, участі в туристських змаганнях у них зміцнюється здоров'я, розвиваються фізичні якості, формуються рухові вміння і навички й відбувається їх загартовування [5].

Також можна виділити оздоровчо-спортивну функцію туристично-краєзнавчої діяльності, яка має на меті удосконалення фізичного розвитку підростаючого покоління. Цілодобове перебування на повітрі, нічліг у наметах сприяють загартовуванню зростаючого організму. Як правило, люди, що систематично займаються туризмом, практично не хворіють застудними захворюваннями. Туризм привчає до здорового способу життя та сприяє формуванню прикладних умінь і навичок: уміння орієнтуватися на місцевості, переборювати природні перешкоди, організувати побут у будь-якому природному оточенні – усе це формується тільки в походах. Рух з рюкзаком сприяє розвитку витривалості, сили, координації, спритності тощо. Навантаження, що отримує організм в поході, рівномірно розподілені в часі, його чергування з відпочинком та поступове зростання здійснює позитивний вплив на фізичний стан людини.

Висновки. Проблема розвитку дитячо-юнацького туризму є надзвичайно важливою на даний час. Для системи туристсько-краєзнавчої діяльності важливий її постійний розвиток, якісне і кількісне удосконалювання, вирішення основних завдань, які полягають у тому, щоб: – допомогти школі у навчанні й вихованні учнів, відродити духовність, моральність, національну самосвідомість, прищеплювати любов до праці; – залучати їх до проведення в походах пошукової та суспільно-корисної роботи, поповнювати зібраними в походах і подорожах матеріалами краєзнавчі музеї, кабінети та куточки; – виховувати міцний і дружний учнівський колектив, установлювати й зміцнювати зв'язки між дітьми різних шкіл, сіл, міст, національностей; – загартовувати учнів фізично й морально [5]. Теоретичний аналіз дослідження дав можливість зробити висновок, що використання різноманітних форм туристсько-краєзнавчої роботи створює умови для творчого, інтелектуального та фізичного розвитку особистості, впровадженню якісно нових форм і методів організації шкільної життєдіяльності дітей та учнівської молоді, організації їх дозвілля та задоволення освітніх потреб шляхом участі у пошуково-дослідницькій та туристсько-краєзнавчій, художній, декоративно-прикладній та інших видах діяльності.

Список використаних джерел

1. Лопатинська В. В. Формування гуманістичних цінностей підлітків у позашкільних навчальних закладах туристсько-краєзнавчого профілю: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07. Київ, 2007. 20 с.
2. Оришко С. П. Патріотичне виховання старшокласників у процесі туристсько-краєзнавчої діяльності загальноосвітніх навчальних закладів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07. Тернопіль, 2010. 20 с.
3. Рут Є. Організація туристично-краєзнавчої роботи в школі: метод. реком. Івано-Франківськ: Плай, 2004. 120 с.
4. Самолюк А. А. Формування творчої активності учнів основної школи у процесі туристсько-краєзнавчої роботи в загальноосвітніх навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07. Київ, 2015. 22 с.
5. Соловей М. В. Краєзнавчо-пошукова робота учнів у загальноосвітніх школах України (1950 – 2000 рр.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 Київ, 2007. 20 с.
6. Троценко Т. Ю. Формування моральних якостей учнів 3-4 класів в процесі туристсько-краєзнавчої діяльності: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Ін-т проблем виховання АПН України. Київ, 2009. 229 с.

References

1. Lopatins'ka V.V. (2007). Formuvannya gumanistichnih cinnostej pidlitkiv u pozashkil'nih navchal'nih zakladah turists'ko-kraeznavchogo profilyu: *Abstracts of Candidate's thesis*. Kyiv. 20.

2. Orishko S.P. (2010). Patriotichne vihovannya starshoklasnikiv u procesi turists'ko-kraeznavchoї diyal'nosti zagal'noosvitnih navchal'nih zakladiv: *Abstracts of Candidate's thesis*. Ternopil'. 20.
3. Rut Є. (2004). Organizaciya turistichno-kraeznavchoї roboti v shkoli: metod. rekom. Ivano-Frankivs'k: Plaj, 120.
4. Samolyuk A.A. (2015). Formuvannya tvorchoї aktivnosti uchniv osnovnoї shkoli u procesi turists'ko-kraeznavchoї roboti v zagal'noosvitnih navchal'nih zakladah: *Abstracts of Candidate's thesis*. Kyiv. 22.
5. Solovej M.V. (2007). Kraeznavcho-poshukova robota uchniv u zagal'noosvitnih shkolah Ukraїni (1950 – 2000 rr.): *Abstracts of Candidate's thesis*. Kyiv. 20.
6. Trocenko T.Yu. (2009). Formuvannya moral'nih yakostej uchniv 3-4 klasiv v procesi turists'ko-kraeznavchoї diyal'nosti: *Candidate's thesis*. Kyiv. 229.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3K(147).95
УДК 37.016.796.011.61

Філатова З.І.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання та спорту
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ
ORCID: 0000-0002-6053-9601

Євтушок М.В.

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри фізичного виховання та здоров'я
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ
ORCID: 0000-0002-1161-1179

Антоневич Б.Р.

старший викладач кафедри олімпійського та професійного спорту
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ПЛАВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗВО СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ ШЛЯХОМ ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ЇХ ПСИХОФІЗИЧНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

Мета роботи. Розробити, теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити методику вдосконалення навчання плавання студентів ЗВО спеціальної медичної групи шляхом визначення показників їх психофізичних можливостей. **Методологія.** Для розв'язання поставлених завдань дослідження використовувались методи: емпіричні: педагогічне спостереження, опитування, експертне оцінювання, анкетування, тестування, статистична обробка даних. **Наукова новизна** роботи полягає в тому, що визначено зміст, форми й методи навчання плавання студентів спеціальної медичної групи залежно від їх психофізичного стану на основі можливості запобігання непередбачених ситуацій що виникають в ході занять. Подальшого розвитку набули особливості організації процесу занять з отримання навички плавати на основі спрямованих засобів та методів навчання плавання з метою стимуляції психофізичного стану студентів спеціальної медичної групи. Відзначено, що на сьогодні простежується погіршення стану здоров'я студентської молоді, що призводить до збільшення кількості студентів віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи. Водночас, з кожним роком збільшується кількість студентів що не вміють плавати. Виникає нагальна необхідність у створенні та реалізації практичних заходів, спрямованих на вдосконалення форм, методів та засобів навчання плавання для цієї категорії студентів. В традиційній навчальній програмі висвітлені питання, переважно, занять з плавання студентів, які за станом здоров'я належать до основної медичної групи. Однак через тенденцію до збільшення кількості студентів, які за станом здоров'я належать до спеціальної медичної групи, вивчення структури плавання студентів спеціальної медичної групи гостро необхідне за умови наявності широкого арсеналу засобів оздоровлення їх організму. **Висновки.** Наявність хронічних захворювань у студентів спеціальної медичної групи призводила до проявів неспокою, тривоги, підвищення відчуття небезпеки та страху води під час знаходження у приміщенні басейну.

Ключові слова: студенти спеціальної медичної групи, навчання плавання, безпека, психофізичні можливості.

Filatova Z., Yevtushok M., Antonevych B. Improving the methods of teaching swimming to students of special medical group by determining their psycho-physical indicators opportunities. The purpose of this study was to develop, theoretically substantiate and experimentally test the method of improving the teaching of swimming for students of the special medical group. **Research methods.** The following research methods were used to solve the tasks set: pedagogical observation, survey, expert evaluation, questionnaire, testing, statistical data processing. The paper identifies ways to improve methods of teaching swimming to students of the special medical group. It is noted that today there is a deterioration health of student youth,